

Erfaringer med fri udformning af gravsteder

Af Jens Dejgaard Jensen

Tidligere kirkegårdsleder ved Silkeborg Kirkegårde og Krematorium

Der skal være valgmulighed mellem forskellige gravstedstyper, og der skal være stor frihed for brugerne til at indrette gravstederne.¹

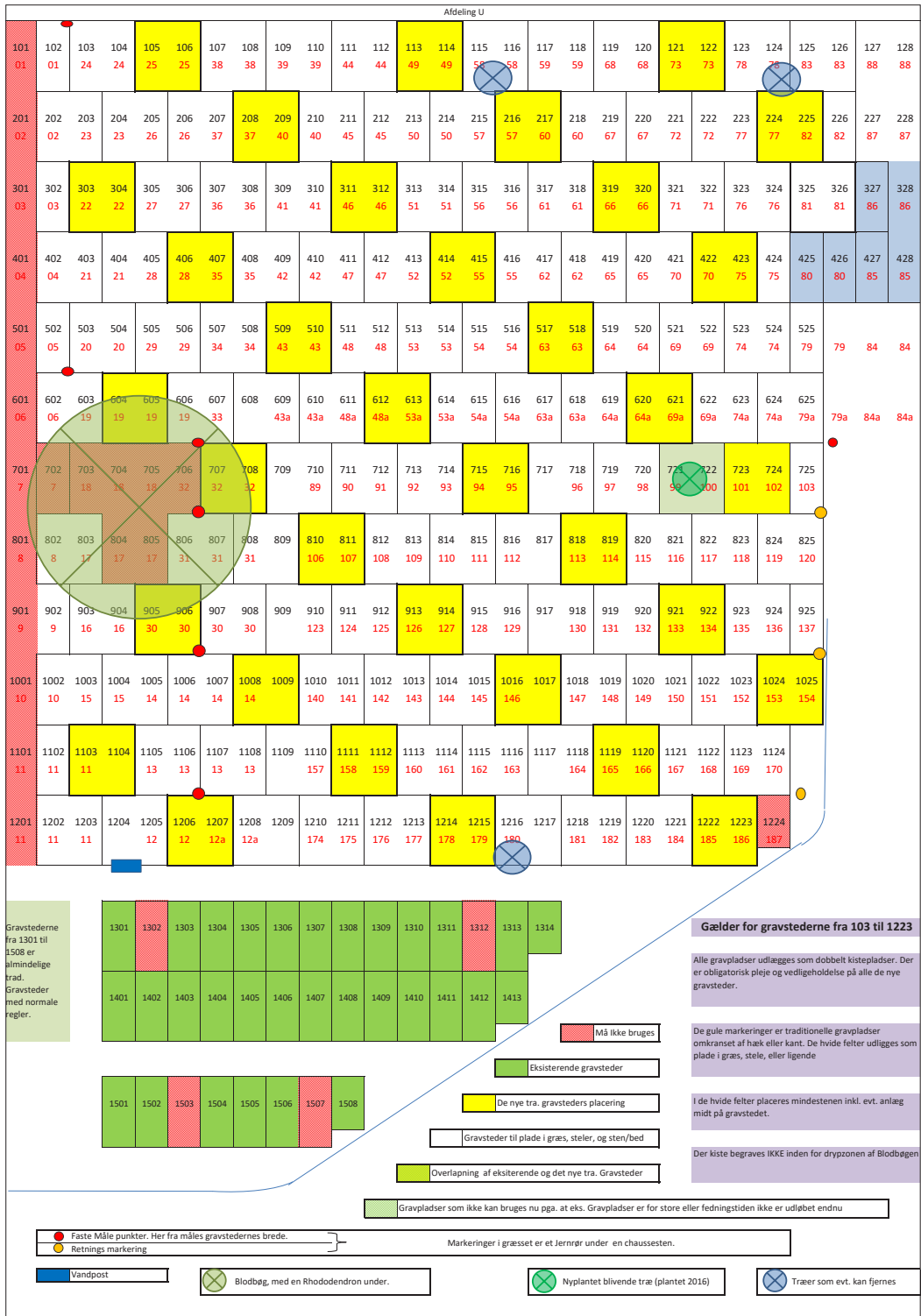
Denne programerklæring skrev jeg og den øvrige bestyrelse for Foreningen for Kirkegårdskultur for nogle år siden. For Silkeborg Vestre Kirkegårds vedkommende tør jeg umiddelbart skrive under på det første punkt (valgmuligheder), men hvad med det sidste, frihed?

Siden 2014 har vi prøvet kræfter med det sidste på en af vore afdelinger – udstrakt frihed til brugerne med hensyn til anlæg og indretning af gravstedet.

Det drejer sig om en afdeling med ca. 300 kistepladser, som havde været lukket for salg af gravsteder i en længere årrække. På området var og er der to markante stedsegrønne træer, en ca. 100-årig blodbøg samt enkelte individuelle gravsteder af ældre dato.

De store træer i området medvirker til, at området kan bære de mange forskellige gravstedsudtryk. Foto: Jens Dejgaard Jensen.

”Free style”-gravstederne er markeret med gult. De er nødt til at være omgivet af plæne-gravsteder i forskellige varianter af hensyn til adgangsforholdene. Foto: Jens Dejgaard Jensen.

”Free style”-gravstederne er meget forskellige. Foto: Jens Dejgaard Jensen.

Visionen, som i øvrigt er inspireret af et brugerønske, blev at indrette afdelingen med flest mulige ”free style”-gravsteder med (næsten) total frihed for anlæg – det er de gule markeringer på illustrationer s. 63. De øvrige gravsteder – de hvide – skal være plænegravsteder under en eller anden form: plænegravsted med plade eller stele, eller med et opretstående gravminde med et lille bed foran stenen.

”Free style”-gravstederne kan anlægges, som ejeren ønsker. Han kan lade en hæk plante, eller lade være. Gravmindet skal være østvendt. Hvis der skal være løse materialer (perlesten osv.) på gravstedet, kræver vi en hæk eller en kant, der kan holde styr på det. Hvis der skal være et træ på gravstedet, skal det underordnes de eksisterende karakter-træer i området. Disse er begrænsningerne.

Kirkegården stiller krav om obligatorisk pleje og vedligeholdelse af samtlige gravsteder i området, uanset udformning. Desuden er alle gravstederne af samme størrelse: to kistepladser. Disse gravsteder er således ikke det billigste valg på kirkegården.

Det individuelle, traditionelle gravsted med tujahæk er en klassisk gravstedsform, som der ikke er samme efterspørgsel efter som tidligere: Hver gang vi nedlægger tre, erhverves der ét gravsted af typen. "Free style"-gravstederne taksarer vi som denne gravstedstype – og en ret betydelig del af de individuelle kistegravsteder, vi har solgt de senere år, er "free style"-typen.

Vi oplever en stor kreativitet i gravstedernes udtryk – det er spændende at gå en tur mellem gravstederne i området. Ejerne har nøje overvejet, hvad de synes er det rigtige for dem.

Er det noget roderi, vi har bragt ind på kirkegården? Måske. Vi har i hvert fald sluppet tøjlerne, men vi oplever, at området godt kan bære det, ikke mindst på grund af de markante træer her og andre steder på kirkegården. Vi oplever en stor tilfredshed blandt brugerne på afdelingen, hvor ca. 15 "free style"-gravsteder er erhvervet gennem de sidste seks år.

Noter

1. *Gravskrift eller...?*, (Foreningen for Kirkegårdskultur udg.), Frederiksberg 2017, 118.